

DRETS D'AUTOR I LLICÈNCIES D'ÚS

ÍNDEX

Introducció	2
La Llei de Propietat Intel·lectual	2
Drets morals	3
Drets patrimonials	3
Drets d'explotació	4
Drets de simple remuneració	5
Duració dels drets	6
Domini públic.....	6
Entorn digital i llicències d'ús	7
Copyleft.....	7
Llicències d'ús públic.....	7
Creative commons.....	8
Ús d'imatges i materials audiovisuals.....	13
Recursos de contingut audiovisual	14
Evitar el plagi.....	15
Per a finalitzar	16
Més informació.....	16

DRETS D'AUTOR I LLICÈNCIES D'ÚS

Introducció

En les activitats que fas en el teu procés de formació has de parar atenció a qüestions relacionades amb l'**honestedat acadèmica**, un dels aspectes essencials de la qual és el respecte a la **propietat intel·lectual**.

Com recordaràs, en el tema **Citar la informació**, del nivell bàsic de CID, vas comprendre la importància de fer un **ús responsable, ètic i legal de la informació** que utilitzes per als teus treballs acadèmics i vas aprendre a reconèixer i identificar les cites i referències bibliogràfiques corresponents a diferents tipus de documents, d'acord amb un sistema normalitzat. En el tema **Ús ètic de la informació**, del nivell intermedi de CID, vas comprendre que tot treball acadèmic o científic ha d'elaborar-se conforme a uns principis ètics bàsics la directriu dels quals és el **respecte a la propietat intel·lectual**.

Aquest tema t'ajudarà a distingir, d'una banda, les diferències essencials entre la concepció tradicional dels drets d'autor i la seua regulació i, d'altra banda, el concepte de llicències d'ús públic i la seua aplicació en el context d'Internet. També coneixeràs alguns recursos on cercar imatges i audiovisuals amb llicències Creative Commons (CC).

La Llei de Propietat Intel·lectual

La llei que regula els drets d'autor a Espanya és la [Llei de Propietat Intel·lectual](#), segons la qual els drets d'autor són el conjunt de drets de caràcter personal i patrimonial, que atribueixen a la persona autora la plena disposició i el dret exclusiu a l'explotació de l'obra, sense més limitacions que les establides en la Llei ([LPI, art. 2](#)).

Els drets d'autor protegeixen a les persones titulars d'aquests drets contra qui copie o utilitze l'obra original sense l'autorització adient.

La [Llei de Propietat Intel·lectual](#) distingeix entre:

- **Drets morals**
- **Drets patrimonials**

A més, la [Llei de Propietat Intel·lectual](#) reconeix altres drets

- **Drets conxexos o afins**

DRETS MORALS

La [Llei de Propietat Intel·lectual](#) enumera els següents **drets morals** ([LPI, art. 14](#)):

- Dret a decidir sobre la **divulgació** de l'obra.
- Dret a exigir el **reconeixement** de la condició d'autor o autora.
- Dret a exigir el **respecte a la integritat** de l'obra i impedir qualsevol deformació, modificació, alteració o atemptat contra ella.
- Dret a modificar l'obra respectant els drets adquirits per tercers i les exigències de protecció de béns d'interès cultural.
- Dret a retirar **l'obra del comerç**, per canvi de les seues conviccions intel·lectuals o morals, prèvia indemnització de danys i perjudicis a les persones titulars de drets d'explotació.
- Dret a accedir a **l'exemplar únic** o rar de l'obra, quan siga a mans d'una altra persona, a fi d'exercitar el dret de divulgació o qualsevol altre que li corresponga.

DRETS PATRIMONIALS

Permeten que la persona titular de l'obra obtinga una compensació econòmica per l'ús de la seua obra per altres persones ([LPI, arts. 17 a 23](#)).

La [Llei de Propietat Intel·lectual](#) inclou diversos drets de **caràcter patrimonial**:

- Drets d'**explotació** (reproducció, distribució, comunicació pública, transformació).
- Drets de simple **remuneració i compensació** (participació, compensació equitativa per còpia privada, remuneració per utilització amb finalitats educatives i d'investigació, remuneració per préstec i lloguer, remuneració per actes de reproducció parcial).

DRETS D'EXPLOTACIÓ

Dret de reproducció

<< S'entén per reproducció la fixació directa o indirecta, provisional o permanent, per qualsevol mitjà i en qualsevol forma, de tota l'obra o de part d'ella, que permeta la seua comunicació o l'obtenció de còpies ([LPI, art. 18](#)).

Exemple

Són actes de reproducció: descàrregues, fotocòpies, còpies DVD, escanejat, etc.

Dret de distribució

*<< S'entén per distribució la posada a la disposició del públic de l'original o de les còpies de l'obra, en un suport tangible, mitjançant la seua venda, lloguer, préstec o de qualsevol altra forma. Aquest dret es refereix sempre a exemplars **físics** de l'obra ([LPI, art. 19.1](#)).*

Exemple

Són actes de distribució: repartiment de fotocòpies, de memòries USB, etc.

Dret de comunicació pública

<< S'entén per comunicació pública l'acte pel qual una pluralitat de persones pot tenir accés a l'obra sense prèvia distribució d'exemplars a cadascuna d'elles, en actes públics o mitjançant les tecnologies de la informació ([LPI, art. 20.1](#)).

Exemple

Són exemples de comunicació pública: projecció d'una pel·lícula, obra de teatre, concert, publicació en internet, etc.

Dret de transformació

«S'entén per transformació la traducció, adaptació i qualsevol altra modificació de la qual es derive una obra diferent ([LPI, art. 21.1](#)).

Exemple

Són exemples d'actes de transformació: traduccions, revisions, compendis, arranjaments musicals, escriure un guió cinematogràfic basat en una novel·la, musicar un poema, modificar una imatge, etc.

La [Llei de Propietat Intel·lectual](#) també inclou el dret de l'autor o autora a publicar les obres en forma de col·lecció, ja siga en forma d'obra **completa o selecta**, encara que haja cedit els drets d'explotació ([LPI, art. 22](#)).

Exemple

Són exemples d'accions de col·lecció: disc recopilatori d'un músic, obres completes d'una escriptora, etc.

Només la persona/entitat titular d'aquests drets podrà autoritzar la reproducció, distribució, comunicació pública i transformació, excepte en els casos que preveu la Llei en què no és necessària l'autorització.

DRETS DE SIMPLE REMUNERACIÓ

La [Llei de Propietat Intel·lectual](#) els descriu com:

- El **dret de participació** remunera a l'autor amb un percentatge del preu de la revenda de les seues obres en els casos previstos per Llei. Beneficia als artistes plàstics, als fotògrafs i als creadors i creadores de continguts audiovisuals ([LPI, art. 24](#)).
- **Remuneració per còpia privada** reprogràfica i audiovisual: compensa als creadors visuals pel lliure ús dels ciutadans i per l'ús privat de les còpies de les creacions visuals quan aquestes

s'incorporen en llibres, revistes culturals o científiques o en suports audiovisuals ([LPI, art. 25](#)).

- **Remuneració per la il·lustració amb finalitats educatives i d'investigació** científica en les universitats o centres públics d'investigació per tal que l'alumnat hi pugui accedir ([LPI, art. 32](#)).
- El dret de remuneració **per reproducció, préstec i consulta** atorga als autors el dret a rebre una remuneració quan l'ús es realitzi **sense finalitats lucratives** per determinats **museus, biblioteques, hemeroteques, fonoteques o filmoteques de titularitat pública o pertanyents a entitats d'interès general de caràcter cultural** ([LPI, art. 37](#)).
- **Remuneració pels actes de reproducció parcial, de distribució i de comunicació pública** d'obres o publicacions impreses o susceptibles de ser-ho.
- La **remuneració** corresponent al **lloguer d'enregistraments visuals o sonors** i a la **comunicació pública de les obres audiovisuals** ([LPI, art. 90](#)).

DURACIÓ DELS DRETS

Els drets del **reconeixement de l'autoria** (dret moral) i d'integritat **de l'obra** (dret moral) **no caduquen ni prescriuen** després de la mort de l'autor.

Els drets d'explotació duraran **tota la vida de l'autor o autora** i, com a regla general, **70 anys després de la mort d'aquests** ([LPI, art. 26](#)).

DOMINI PÚBLIC

Transcorreguts els terminis de vigència dels drets d'explotació corresponents les obres i/o prestacions seran en **Domini públic** ([LPI, art. 41](#)).

Les obres en domini públic poden ser utilitzades per qualsevol, sempre que **es respecten els drets morals de reconeixement de l'autoria i respecte a la integritat de l'obra**.

Entorn digital i llicències d'ús

Els drets d'autor continuen vigents a l'entorn web, malgrat la facilitat amb què pots accedir a la informació i copiar-la o difondre-la. Qualsevol ús no autoritzat per la [Llei de Propietat Intel·lectual](#) hauria de ser autoritzat de forma expressa per l'autor o autora o persona o entitat titular dels drets.

Però, en aquest entorn digital, algunes persones volen **facilitar l'accés a les seues obres i el seu ús** i, amb aquesta finalitat van sorgir les llicències **Copyleft**, que indiquen clarament quins usos estan permesos i en quines condicions.

 Per a poder usar qualsevol contingut trobat en internet cal atènyer-se a les condicions que haja indicat el seu autor o autora o persona o entitat titular dels drets.

COPYLEFT

La **clàusula Copyleft** obliga el titular a permetre la transformació o modificació de l'obra i la consegüent obligació de l'autor o l'autora de l'obra derivada de posar-la a l'abast del públic en les mateixes condicions. Aquesta clàusula garanteix que qualsevol usuari és lliure de copiar, distribuir, modificar, etc. l'obra.

LLICÈNCIES D'ÚS PÚBLIC

La primera llicència sorgida en aquest entorn digital va ser la [GNU General Public License](#) (GPL). [GPL](#) és una llicència pública general, creada per la [Free Software Foundation](#), orientada principalment a protegir la lliure distribució, modificació i ús del programari cobert per aquesta llicència, evitant intents d'apropiació que limiten aquestes llibertats.

Inspirant-se en aquesta iniciativa de programari lliure, aquest concepte es va anar ampliant a altres àmbits i van sorgir altres tipus de llicències aplicables a creacions artístiques, científiques, etc. Entre elles, les llicències [Creative Commons](#), [Coloriuris](#), [Art Lliure](#), etc. Les més difoses han sigut, amb diferència, les llicències [Creative Commons](#).

[Creative Commons](#) és una organització sense ànim de lucre que ofereix un sistema de llicències més flexible per a la protecció dels treballs creatius, encara que no totes les seues llicències es poden incloure en la filosofia "Copyleft".

CREATIVE COMMONS

<< [Creative Commons](#) és una organització internacional sense ànim de lucre que permet compartir el coneixement, la cultura i la ciència disponible en internet proporcionant a les persones que creen una obra un seguit de llicències d'ús que poden utilitzar voluntàriament per a compartir el seu treball.

Les llicències [Creative Commons](#) complementen el règim actual de drets d'autor, concedint permisos d'ús a les persones que fan ús d'una obra o un contingut, encara que l'obra continua estant protegida.

Tots els drets reservats

Alguns drets reservats

La persona que crea una obra i la difon a través d'Internet tria una de les llicències [Creative Commons](#), mitjançant la qual s'informa dels usos que poden fer-se de l'obra.

CONDICIONS DE LES LLICÈNCIES CC

Les llicències CC ofereixen a terceres persones **alguns drets sobre l'obra sota certes condicions**. Existeixen **quatre condicions bàsiques** que, en ser

combinades, ens ofereixen **sis llicències** diferents. Aquestes quatre condicions són:

Reconeixement (Attribution-By): En qualsevol explotació de l'obra autoritzada per la llicència caldrà reconèixer l'autoria. És condició obligatòria en totes les llicències.

No comercial (No commercial-NC): L'explotació de l'obra queda limitada a usos no comercials.

Sense obres derivades (No Derivate Works-ND): L'autorització per a explotar l'obra no inclou la transformació per a crear una obra derivada.

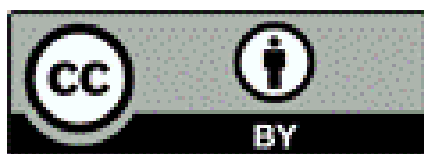

Compartir Igual (Share alike-SA): L'explotació autoritzada inclou la creació d'obres derivades sempre que mantinguen la mateixa llicència quan siguin divulgades.

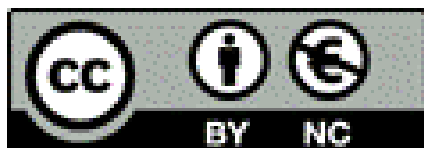
A partir de la condició bàsica i obligatòria d'Atribució, l'autor o autora pot reduir l'abast de la seua autorització exclouent els usos comercials, la modificació de l'obra, etc.

TIPUS DE LLICÈNCIES CC

Combinant les condicions anteriors s'obtenen **sis llicències** diferents:

Reconeixement (by): permet qualsevol explotació de l'obra, incloent-hi una finalitat comercial, així com la creació d'obres derivades, la distribució de les quals també es permet sense cap restricció. Només cal reconèixer l'autoria.

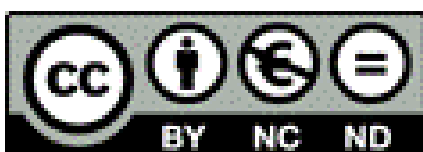

Reconeixement – No comercial (by-nc): no es pot utilitzar l'obra original amb finalitats comercials. Es permet la generació d'obres

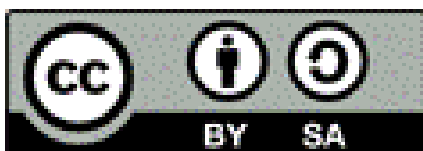
derivades sempre que tampoc se'n faça un ús comercial.

Reconeixement – No Comercial – Compartir Igual (by-nc-sa): no permet un ús comercial de l'obra original ni de les possibles obres derivades, la distribució de les quals s'ha de fer amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

Reconeixement – No Comercial – Sense Obra Derivada (by-nc-nd): no permet un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades.

Reconeixement – Compartir Igual (by-sa): permet l'ús comercial de l'obra i de les possibles obres derivades, la distribució de les quals s'ha de fer amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

Reconeixement – Sense Obra Derivada (by-nd): permet l'ús comercial de l'obra però no la generació d'obres derivades.

COM PUBLICAR AMB UNA LLICÈNCIA CC

Les llicències estan pensades fonamentalment per a l'entorn digital, encara que també poden ser utilitzades en l'entorn analògic.

Per a triar una llicència cal accedir al [Selector de llicències](#) i anar seguint els passos pels quals ens va guiant la plataforma.

L'autor o autora de l'obra ha de decidir:

- Si **permet o no modificacions** i sota quines condicions
- Si **permet o no usos comercials**

En cas que l'obra que es vol llicenciar siga una **pàgina web**, es proporciona també el codi HTML que s'ha d'inserir en aquesta.

©
👤
🚫
CC BY-NC 4.0

Attribution-NonCommercial 4.0 International

This license requires that reusers give credit to the creator. It allows reusers to distribute, remix, adapt, and build upon the material in any medium or format, for noncommercial purposes only.

- 📄 **BY:** Credit must be given to you, the creator.
- 🚫 **NC:** Only noncommercial use of your work is permitted.
Noncommercial means not primarily intended for or directed towards commercial advantage or monetary compensation.

[See the License Deed](#)

MARK YOUR WORK

Choose the kind of work to get appropriate license code or public domain marking.

Website
Print Work or Media

If you are licensing or marking one work, paste the code next to it. If you are licensing or marking the whole page or blog, you can paste the code at the bottom of the page.

Rich Text
HTML
XMP

```
<p xmlns:cc="http://creativecommons.org/ns#" xmlns:dct="http://purl.org/dc/terms/"><span property="dct:title">License example</span> by <span property="cc:attributionName">BUA</span> is licensed under <a href="http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/?ref=chooser-v1" target="_blank" rel="license noopener noreferrer" style="display:inline-block;">CC BY-NC 4.0</img style="height:22px!important;margin-left:3px;vertical-align:text-bottom;" src="https://mirrors.
```

license abbreviation full license name
Copy

Si l'obra és un document **Word, Power Point , etc**, només caldrà copiar i pegar el text que descriu la llicència triada.

CC BY-NC 4.0

Attribution-NonCommercial 4.0 International

This license requires that reusers give credit to the creator. It allows reusers to distribute, remix, adapt, and build upon the material in any medium or format, for noncommercial purposes only.

- ⓘ **BY:** Credit must be given to you, the creator.
- Ⓜ **NC:** Only noncommercial use of your work is permitted.
Noncommercial means not primarily intended for or directed towards commercial advantage or monetary compensation.

[See the License Deed](#)

MARK YOUR WORK

Choose the kind of work to get appropriate license code or public domain marking.

Website

Print Work or Media

Copy the text below and paste it on the title and/or copyright page of your print work or presentation, or in the credits of your media.

Plain Text

License example © 2024 by BUA is licensed under CC BY-NC 4.0. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

license abbreviation full license name Copy

 Quan utilitzes materials que trobes en la web has de respectar les condicions d'ús que haja marcat el seu autor o autora en la llicència corresponent, si en disposa.

DOMINI PÚBLIC DE CC

A més de les anteriors llicències, [Creative Commons](#) ofereix també la marca de domini públic, mitjançant la qual **l'autor o autora renuncia als seus drets sobre la pròpia obra.**

Ús d'imatges i materials audiovisuals

Todos els drets d'autor continuen vigents en Internet. I això no només s'aplica a text, sinó també a imatges, vídeos, àudio, etc. Per tant, per a usar materials gràfics (imatges, dibuixos, fotografies, etc.) i materials audiovisuals, has d'ajustar-te a les mateixes condicions que per a la resta de materials (textos, etc.).

Així doncs, si has d'utilitzar imatges i/o audiovisuals, és important cercar aquells que permeten el seu ús (descàrrega, transformació, etc.) per tal de no fer-ne usos poc ètics. Com pots saber els usos permesos? Per exemple:

- Consultant les Condicions d'ús / Avís legal / etc. de la pàgina (habitualment a peu de pàgina).
- Consultant la llicència que tinga assignada el contingut (text, imatge, etc.), si en té.
- Si és un ús permès en els límits establits per la Llei de Propietat Intel·lectual ([LPI, arts. 31-40bis](#)).

 El fet que pugues trobar multitud de continguts (text, música, imatges, vídeos, etc.) de manera gratuïta en la web no significa que els pugues usar lliurement. Per a fer-ne ús, has de tenir en compte sempre els drets d'autor.

Per a cercar imatges, audiovisuals o música amb [llicències CC](#) disposem de múltiples recursos gratuïts. Pots trobar-ne alguns en el següent apartat.

Una altra opció és que faces les teues pròpies fotografies o enregistres els teus propis vídeos. En aquest cas, has de tenir també en compte que existeix el dret

a la intimitat i a la pròpia imatge, per la qual cosa, per a captar i difondre la imatge d'una persona en una fotografia o en un vídeo necessites el seu consentiment.

PER A SABER MÉS

Legislació aplicable al dret a la imatge:

[Constitució Espanyola](#) (CE, article 18).

[Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge.](#)

[Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals.](#)

RECURSOS DE CONTINGUT AUDIOVISUAL

Tot i no ser els únics, els recursos següents et poden ser útils per a localitzar aquest tipus de materials amb [llicències CC](#) o en **domini públic**:

- [Google Imatges](#): es pot utilitzar sempre que es filtre per Drets d'ús (sota l'opció Eines, una vegada executada la cerca), i seleccionant l'opció Llicències Creative Commons. També es pot utilitzar la cerca avançada i seleccionar l'opció Llicències Creative Commons.
- [Wikimedia Commons](#): vídeos, imatges i àudio de domini públic o sota llicència CC. Cada recurs disposa de la seua pròpia llicència que es mostra en un lloc visible.
- [Flickr](#): aquesta xarxa social permet cercar entre les imatges pujades pels seus usuaris i usuàries. Pots trobar fotografies de tota classe, tant amb copyright (Tots els drets reservats) com amb llicències CC i, fins i tot, en domini públic.
- [Cercador de Creative Commons](#): cerca continguts (imatges i àudios) amb llicència CC.
- Altres recursos interessants: [Everystockphoto](#), [Science Photo Library](#), [Freeimages](#), [Pixabay](#), [Unsplash](#), [Stocksnap](#) i molts més...

 Si no trobes el que necessites en aquests recursos, sempre pots demanar permís a l'autor o autora o persona o entitat titular dels drets d'explotació de la imatge o material que t'interesse explicant quin ús en faràs.

I millor que quede constància per escrit!

Evitar el plagi

El plagi pot consistir a presentar com a propi un document elaborat per una altra persona, però també és plagi copiar o parafrasejar idees o text d'altres fonts i incloure-les en un treball propi sense indicar-ne la font. El plagi atenta tant contra els drets morals com d'explotació que li corresponen a l'autor o autora de l'obra.

Com pots evitar el plagi en els teus treballs acadèmics?

- Si utilitzes literalment una frase o paràgraf d'una altra persona, has de posar el text entre cometes, en cursiva o amb un altre tipus de lletra, citar-ne la font i incloure en el treball la referència bibliogràfica completa.
- Si uses les idees d'una altra persona utilitzant les teues pròpies paraules o la teua pròpia forma d'expressió (és a dir, si parafraseges), també has de citar-ne la font i incloure la referència bibliogràfica completa.
- Has de citar tant la bibliografia consultada com les obres (o fragments d'elles) incorporades en el teu treball, ja siguin de naturalesa escrita, sonora o audiovisual, o imatges, fotografies, etc. Per a elaborar el llistat de referències bibliogràfiques tria l'estil de cites adequat a la teua àrea temàtica.

Hi ha programari que ajuda a detectar el plagi en els treballs acadèmics, publicacions científiques, Internet, etc. Alguns programes són gratuïts i uns altres són de pagament.

La Universitat d'Alacant ha subscrit l'eina [Turnitin](#), un programari d'ajuda a la correcció per al professorat, amb la finalitat de detectar, corregir i prevenir el plagi.

PER A SABER MÉS

Pots consultar més informació en la pàgina sobre [Propietat Intel·lectual](#) de la Biblioteca, en l'apartat dedicat al [Plagi](#), on també trobaràs algunes eines antiplagi gratuïtes.

Per a finalitzar

Amb aquest tema volíem que conegueres:

- Què són els drets d'autor i com els descriu la Llei de Propietat Intel·lectual.
- Què són les llicències d'ús.
- Què són les llicències Creative Commons.
- Com publicar els nostres treballs sota una llicència Creative Commons.
- On trobar contingut amb llicència Creative Commons.

Més informació.

Biblioteca de la Universitat d'Alacant. Propietat Intel·lectual [en línia] [consulta: 27 de febrer de 2024]. Disponible en: <https://biblioteca.ua.es/va/investiga-i-publica/pi/propietat-intel-lectual.html>

Creative Commons [en línia] [consulta: 27 de febrer de 2024]. Disponible en: <https://creativecommons.org/>

Espanya. Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de Propietat Intel·lectual, regularitzant, aclarint i harmonitzant les disposicions vigents sobre la matèria (BOE [en línia], núm. 97, de 22/04/1996) [consulta: consulta: 27 de febrer de 2024]. Disponible en: <https://www.boe.es/eli/es/rdlg/1996/04/12/1/con>

Free Software Foundation [en línia] [consulta: 27 de febrer de 2024]. Disponible en: <https://www.fsf.org/>

GNU. Llicències [en línia] [consulta: consulta: 27 de febrer de 2024]. Disponible en: <https://www.gnu.org/licenses/licenses.html>